

Guardamar: de islamitische rabita

De archeologische resten van het kalifaal rábita liggen in het uitgestrekte duinenpark Alfonso XIII, bij de oude Fenicische stad La Fonteta, aan de monding van de rivier Segura.

De resten werden op het einde van de negentiende eeuw ontdekt door de ingenieur D. Francisco Mira y Botella, de directeur die belast was met het herbeplanten van de duinen van Guardamar. Tijdens die beplanting vond men sporen van muren onder het duin, samen met een herinneringssteen in Arabische lettertekens. Maar het duurde pas tot 1984 alvorens men met de opgravingen begon en nu zijn deze ruïnes tot Cultureel Erfgoed verklaard.

Het is het enige kloostercomplex in Spanje uit de periode van de Omeyaden, uit de tiende en elfde eeuw, dat in zijn totaliteit bewaard is gebleven, dankzij de verschuivende duinen die het helemaal aan het oog hebben onttrokken.

Een rábita is een combinatie van klooster en fort. Het bestaat uit 23 cellen om te bidden, met een eigen mihrab, rond de belangrijkste straten. In dit klooster woonden religieuzen die zich wijdden aan de ribat en werden ook pelgrims opgenomen. Daarnaast was het een militair complex dat diende te weerstaan aan eventuele vijandelijke aanvallen, al waren er geen soldaten gelegerd.

De ontdekking van het rábita was belangrijk vanwege zijn uitzonderlijkheid en het was het eerste voorbeeld van dit type religieuze gebouwen op het Iberisch Schiereiland.

De ontdekking van Francisco Mira was vooral opvallend door het vinden van een tekst waarin de stichting van het klooster wordt vermeld in het jaar 944, toen de islamitische gemeenschap in het huidige Spanje onder leiding stond van Abderraman III. De originele steen bevindt zich nu in het provinciaal archeologisch museum in Murcia, maar op de plaats waar hij werd gevonden staat wel een replica.

Naast de 23 cellen bestond het complex nog uit woningen en een moskee, opgetrokken langs twee straten. Het was verdeeld in drie onderdelen: een religieuze sector, een opvang voor de pelgrims en een woningcomplex.

De cellen waren rechthoekig en hadden bijna allemaal dezelfde afmetingen, namelijk acht bij drie meter. In de muur bevond zich een quibla en mihrab.

De moskee was ook rechthoekig en bevatte een quibla en mihrab, maar groter dan die in de cellen. Iedere cel had ook een klein venster voor de verlichting.

De muren waren bedekt met een soort pleister, waarop schilderingen waren aangebracht met plantaardige of geometrische figuren.

Tijdens de opgravingen werden vazen gevonden, samen met gebruiksvoorwerpen in keramiek, kandelaars, kookpotten en allerlei andere voorwerpen voor dagelijks gebruik.

De meeste voorwerpen waren nog heel en in goede staat. Alles wijst er op dat het complex op zeker ogenblik verlaten werd, misschien omdat het geleden had onder een aardbeving.

In de resten vinden we meerdere voorbeelden van Arabisch schrift. De belangrijkste is de steen waarop de stichting van het klooster wordt vermeld, samen met een andere steen, een grafsteen, de oudste die werd ontdekt. Bovendien hebben vele pelgrims die hier verbleven via graffiti een aandenken achtergelaten.

